

بسمه تعالی

سازمان برنامه و بودجه کشور

مرکز آمار ایران

برنامه طراحی و استقرار
"نظام جامع ثبت‌های آماری ایران"
(IRANSTARS)

(فاز اول)

۱۳۹۹-۱۳۹۶

"ویرایش اول"

معاونت طرح‌های آماری و آمارهای ثبتی

مردادماه ۱۳۹۶

فهرست مطالب:

۵	۱- مقدمه .....
۵	۲- ضرورت‌ها و مزایای استقرار نظام آمارهای ثبتی - مبنا .....
۷	۳- شی‌های (واحدهای آماری) مهم در ثبت‌های آماری .....
۸	۴- مصوبات قانونی .....
۸	۴-۱- احکام مصوب در جلسه شماره ۴۹ مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۳ شورای عالی آمار .....
۹	۴-۲- ماده ۱۰ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی) .....
۱۰	۴-۳- بند ب ماده ۶۴ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی) .....
۱۰	۴-۴- بند ت ماده ۶۷ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی) .....
۱۱	۴-۵- بند الف ماده ۷۴ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی) .....
۱۱	۴-۶- بند ۹ ماده ۲۱ فصل سوم ضوابط فنی و اجرایی توسعه دولت الکترونیکی مصوب ۱۳۹۳/۰۶/۱۱ شورای عالی فناوری اطلاعات .....
۱۲	۵- تعاریف و مفاهیم .....
۱۹	۶- انواع استفاده آماری از ثبت‌های اداری .....
۱۹	۶-۱- طرح‌های کاملاً ثبت-پایه .....
۱۹	۶-۲- طرح‌های ترکیبی .....
۱۹	۶-۳- لزوم تبدیل ثبت‌های اداری به ثبت‌های آماری .....
۲۱	۷- اهداف کلی طرح .....
۲۲	۸- مدل مفهومی طرح (Conceptual model) .....
۲۴	۹- نمایی از ۴ ثبت پایه و ثبت‌های اصلی مربوط .....
۲۵	۹-۱- ثبت جمعیت .....
۲۵	۹-۲- ثبت فعالیت .....
۲۶	۹-۳- ثبت کسب و کار .....
۲۶	۹-۴- ثبت املاک و مستغلات .....
۲۷	۱۰- مراحل طراحی و استقرار نظام جامع ثبت‌های آماری ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۵) .....
۳۰	۱۱- برنامه کلی فعالیتهای استقرار نظام جامع ثبت‌های آماری ایران ۱۳۹۶-۱۳۹۹ .....
۳۱	۱۲- کلیات برنامه زمانی استقرار نظام جامع ثبت‌های آماری ایران .....

۳۲	۱۳- فهرست سیستم‌های شناسایی شده .....
۳۷	۱۴- برنامه عملیاتی کمیته های ثبتی های چهارگانه .....
۳۷	۱-۱۴- برنامه عملیاتی ایجاد ثبت جمعیت .....
۳۷	۱-۱-۱۴- سابقه و ضرورت ثبت آماری جمعیت .....
۳۸	۲-۱-۱۴- اهداف کلی «ثبت آماری جمعیت» .....
۳۸	۳-۱-۱۴- اهداف تفصیلی «ثبت آماری جمعیت» .....
۳۸	۴-۱-۱۴- اسناد بالادستی مرتبط با ثبت جمعیت .....
۳۹	۵-۱-۱۴- مدل مفهومی ثبت آماری جمعیت .....
۴۱	۶-۱-۱۴- متغیرهای ثبت آماری جمعیت: .....
۴۲	۷-۱-۱۴- فهرست پایگاه‌های اطلاعاتی اصلی .....
۴۳	۸-۱-۱۴- سازمان‌های اصلی مرتبط با ثبت آماری جمعیت .....
۴۴	۹-۱-۱۴- برنامه زمانی تفصیلی ایجاد ثبت جمعیت: .....
۴۹	۲-۱۴- برنامه عملیاتی ایجاد ثبت فعالیت .....
۴۹	۱-۲-۱۴- هدف بلند مدت: .....
۴۹	۲-۲-۱۴- اهداف تفصیلی: .....
۵۰	۳-۲-۱۴- مدل مفهومی: .....
۵۱	۴-۲-۱۴- متغیرهای اصلی ثبت ثبت فعالیت: .....
۵۴	۵-۲-۱۴- فهرست اصلی ترین ثبت‌های اداری تغذیه کننده متغیرهای شناسایی ثبت آماری فعالیت: .....
۵۵	۶-۲-۱۴- برنامه زمانی تفصیلی ایجاد ثبت فعالیت .....
۶۵	۳-۱۴- برنامه عملیاتی ایجاد ثبت کسب و کار .....
۶۵	۱-۳-۱۴- اسناد بالادستی .....
۶۵	۲-۳-۱۴- اهداف کلی .....
۶۶	۳-۳-۱۴- اهداف تفصیلی .....
۶۷	۴-۳-۱۴- چالش‌ها .....
۶۸	۵-۳-۱۴- راهبردها .....
۶۹	۶-۳-۱۴- مدل مفهومی ثبت کسب و کار .....
۷۱	۷-۳-۱۴- معرفی ثبت آماری کسب و کار .....
۷۱	۸-۳-۱۴- واحدهای آماری ثبت کسب و کار .....

- ۷۲.....۱۴-۳-۹- متغیرهای ثبت آماری کسب و کار.....
- ۷۴.....۱۴-۳-۱۰- پایگاه‌های اطلاعاتی.....
- ۷۶.....۱۴-۳-۱۱- برنامه زمانی تفصیلی ایجاد ثبت کسب و کار.....
- ۸۳.....۱۴-۴- برنامه عملیاتی ایجاد ثبت املاک و مستغلات.....
- ۸۳.....۱۴-۴-۱- هدف.....
- ۸۳.....۱۴-۴-۲- اهداف تفصیلی.....
- ۸۴.....۱۴-۴-۳- مدل مفهومی.....
- ۸۵.....۱۴-۴-۵- واحد آماری (Object).....
- ۸۵.....۱۴-۴-۶- متغیرهای شناسایی.....
- ۸۶.....۱۴-۴-۷- فهرست اصلی ترین ثبت‌های اداری تغذیه کننده متغیرهای شناسایی ثبت آماری املاک و مستغلات.....
- ۸۶.....۱۴-۴-۸- فهرست برخی از ثبت‌های اداری تغذیه کننده اطلاعات سایر متغیرهای ثبت آماری املاک و مستغلات.....
- ۸۷.....۱۴-۴-۹- برنامه زمانی تفصیلی ایجاد ثبت املاک و مستغلات.....

مرکز آمار ایران

۱- مقدمه

بر اساس مباحث روز و تجربیات نوین بین المللی، مانند بسیاری از کشورهای دیگر برنامه گذار از نظام سنتی به نوین ثبتي - مبنا در دستور کار نظام آماری کشور قرار گرفته است هرچند در این برنامه گذار اصلاح و بهبود قانون آمار کشور، توسعه زیرساختهای فناوری اطلاعات، بهبود روشهای آمارگیری، افزایش ظرفیت نظام آماری و حتی توسعه سواد آماری در کشور مورد توجه قرار گرفته است ولی توسعه و تولید آمار به روش ثبتي از اهمیت کلیدی برخوردار است. بر همین اساس در چارچوب برنامه گذار نظام آماری از سنتی به ثبتي مبنا، استقرار **نظام جامع ثبت های آماری کشور** در حال پیگیری است. تجربیات سایر کشورها نشان می دهد برای رسیدن به مرحله بازدهی این نظام یک بازه زمانی حدا قل ۲۰ ساله طی شده است ولی انتظار می رود با بهره برداری از تجربیات سایر کشورها و توسعه چشمگیر فناوری اطلاعات در کشور در صورتی که عزم لازم در سطوح مختلف مدیریتی کشور فراهم شود، بتوان طی دو برنامه ۵ ساله به نتایج قابل قبولی دست یافت. برنامه حاضر فعالیت سال های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ نظام آماری بر اساس مطالعات و یافته های موجود را در برمی گیرد و هر چند پیش بینی می شود هماهنگی های اولیه و مراحل ابتدایی کار با سرعت کمتری پیش رود ولی امید است بتوان با توجه به اهمیت موضوع و نیاز کشور این برنامه را تا حصول به اهداف تعیین شده پیش برد.

۲- ضرورتها و مزایای استقرار نظام آمارهای ثبتي - مبنا

- موج روزافزون تقاضاهای آماری جدید از سوی برنامه ریزان و سایر کاربران اطلاعات آماری و لزوم اتخاذ تدابیر مناسب در جهت افزایش کارایی نظام آماری کشور از طریق روش های مدرن و کم هزینه.
- لزوم کاهش هزینه تولید آمار برای انطباق با سیاست های اقتصاد مقاومتی.
- مشکلات مربوط به بار پاسخگویی (Response Burden) در آمارگیری ها و لزوم بهره گیری هر چه بیش تر از داده های ثبتي موجود در سیستم های اطلاعاتی مستقر در دستگاه های اجرایی برای کاهش بار پاسخگویی.

- لزوم تعریف اهداف و برنامه‌های آماری میان‌مدت و بلندمدت در جهت دستیابی به افق چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران از طریق تهیه و پیاده‌سازی نقشه‌ی جامع شبکه ملی آمار.
- تاکیدات مقام معظم رهبری در بندهای ۱۶ و ۲۵ سیاست‌های کلی نظام اداری مبنی بر لزوم یکپارچه‌سازی اطلاعات به منظور دانش بنیان کردن نظام اداری و کارآمد سازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری.

این طرح براساس مبانی علمی تولید آمارهای ثبتی‌مبنا اجرا خواهد شد که این روش در مقایسه با سایر روش‌های تولید آمار رسمی علاوه بر مزایای سرشماری‌ها نظیر: پوشش کامل و کاربرد در تهیه چارچوب‌های آماری و همچنین مزایای آمارگیری‌های نمونه‌ای نظیر: کاهش زمان پردازش اطلاعات، سرعت ارائه نتایج و هزینه پایین، مزایای ویژه‌ای نیز دارد که عبارتند از:

- دسترسی سریع به اطلاعات بهنگام
- مستمر بودن تولید آمار
- قابلیت ارائه آمارهای رسمی در مقاطع و دوره‌های زمانی کوتاه‌تر
- کاهش بار پاسخگویی به پرسش‌های آماری
- افزایش نرخ پاسخ و کیفیت پاسخ‌ها به پرسش‌های آماری
- کاهش سؤالات در آمارگیری‌ها و بی‌نیازی از اجرای بسیاری از آمارگیری‌ها
- کاهش تناقض‌های آماری و همپوشانی‌های اطلاعاتی ناشی از عدم یکپارچگی
- صرفه‌جویی در منابع و هزینه کمتر نسبت به سایر آمارگیری‌ها
- پوشش واحد آماری کامل در بیشتر موارد
- پوشش زمانی کامل
- تولید آمار برای نواحی کوچک، آمارهای محلی و مطالعات طولی
- اتصال ثبت‌های مختلف به یکدیگر و تولید آمارهای جدید

به طور کلی تولید مستقیم آمار از ثبت‌های اداری ایده درستی نیست. زیرا در این ثبت‌ها تعریف شیء‌ها و متغیرها بر اساس اهداف اداری است و لزوماً منطبق با اهداف آماری نیست.

مراحل استفاده از داده‌های اداری برای تولید آمارهای ثبتی به قرار زیر است:

- ارزیابی کیفیت داده‌ها
- ادیت داده‌ها
- کدگذاری داده‌ها
- رسیدگی به داده‌های گمشده
- پردازش بر روی زمان‌های مرجع
- ایجاد شیء‌های جدید (مشتق شده از شیء‌های موجود)
- ایجاد متغیرهای جدید (مشتق شده از متغیرهای موجود) و .....

۳- شیء‌های (واحدهای آماری) مهم در ثبت‌های آماری

- فرد و خانوار
- سازمان، بنگاه، واحد محلی وابسته به یک بنگاه
- املاک و مستغلات / مستغلات، ساختمان و مسکن
- وسیله نقلیه